

Den Gang Hjælpekasseinstitutionen indførtes, var Tanken dermed utvivlsomt, at man skulde søge at trække et Skel mellem to Former for Understøttelse af det offentlige til dem, der ikke kan hjælpe sig selv. Man skulde skille disse i to Klasser. Den ene skulde omfatte dem, der har opgivet sig selv, som ikke vil hjælpe sig selv, og som ingen Anstrengelser gør sig længere, og den anden skulde omfatte alle dem, om hvem det gælder, at de er ude af Stand til at skaffe sig et nogenlunde tilfredsstillende Livsunderhold enten som Følge af Sygdom, Svaghed, Alderdom eller som Følge af Vanskeligheder i Samfundsorganisationen, der gør det umuligt for dem at skaffe sig nogenlunde rimeligt lønnet Arbejde. Denne Betragtning er ikke en Betragtning, som jeg lægger ind i denne Lov, eller noget nyt, men den har været bærende for Venstres Opfattelse af Hjælp fra det offentlige Side, lige fra det første Øjeblik Venstre blev Flertal i dette Ting. Dette fik sit første Udtryk tydeligt og klart, den Gang Venstre i 1874 stillede Forslag om at indføre Hjælpekasser i Stedet for de frie Fattiggasser. Dette Forslag bares frem af en Række af Venstres den Gang ledende Mænd, blandt Forslagsstillerne var Holstein-Ledreborg. I det Forslag, de der stillede, trak de Grænserne klart og skarpt op mellem dem, som man ønskede at henvise til den egentlige Fattigunderstøttelse, der medfører Tab af Valgret, og de andre, som man vilde give Understøttelse paa anden Vis. Dem, der skulde henvises til den egentlige Fattigunderstøttelse, karakteriserede man ved at sige, at det var den Slags Folk, der var i Trang ved Dovenskab, Drikfældighed eller lastefuld Vandel — dem stillede man udenfor —, og dem, der ikke ramtes af disse Ord, vilde man drage ind under Hjælpekasseunderstøttelsen. I Overensstemmelse dermed var den Betænkning, der blev afgivet af Udvalget med Holstein-Ledreborg som Formand og det daværende Medlem af Tinget Thomas Nielsen som Ordfører. I denne Betænkning stod der: „Naar de paagældende virkelig viser, at det er deres Alvor at holde sig selv oppe, da skønner vi ikke, at det er stemmende hverken med Kristenpligt, Billighedsfølelse eller med Grundloven at lade dem falde ind under det offentlige Fattigvæsen“. Det er denne Betragtning, som prægede det Lovforslag, der blev indstillet til Vedtagelse her i Tinget. Og i de følgende Tider byggedes der op herhjemme i Danmark en social

Lovgivning, som mere eller mindre er bygget paa denne Tanke. Alderdomsunderstøttelsen er beregnet derpaa, de forskellige Bestemmelser om Tilskud til Sygekasser og Arbejdsløshedskasser peger i samme Retning, ligeledes mange Bestemmelser i vor Lovgivning om Hjælp til syge og Hjælp til Børn. Men man følte og forstod, at til Trods for alle disse Forhold, som man da førte ind under Lovgivningen, blev der ved at være Kredse af Mennesker, som ikke burde henvises til det almindelige Fattigvæsen, og som man ved disse forskellige Love alligevel ikke var i Stand til at komme til Hjælp, og af den Grund var det, at Hjælpekasseloven af 1907 blev givet.

Ordføreren for det daværende Reformparti i Landstinget sagde om Hjælpekasseloven: „Hidtil har det jo væsentlig været saaledes, at baade forskyldt og ufor-skyldt trængende har været henviste til det offentlige Fattigvæsen og har nydt samme Skæbne. Dette kan ikke vedblive at gaa an; der maa ske en Sondring saaledes, at de, der vil hjælpe sig selv, ikke kommer til at lide en Straf, om man vil, og berøves deres borgerlige Rettigheder“. Den Betragtning, der saaledes ansloges af Reformpartiets Ordfører i Landstinget, førtes videre hernede i Salen af den nuværende højtærede Konseilspræsident. Den højtærede Konseilspræsident sagde ved den Lejlighed, at Formaålet med denne Lov var, at det skulde blive Hovedregel i alle Kommuner, at det frivillige Fattigvæsen blev det normale og det tvungne den rene Undtagelse.

Det forekommer mig, at det var gode og rigtige Principper, man her fra forskellige Sider hævdede. Ud herfra blev Hjælpekasseloven givet, og den blev ikke givet som en Bagatellov, der skulde danne et tilfældigt Tillæg i vor Understøttelseslovgivning, men den blev givet som en Lov, der skulde danne Udgangspunktet for en betydningsfuld Virksomhed, der skulde føre til en vidtrækkende Indskrænkning af det gamle Fattigvæsen i de Former, det havde faaet allerede langt tilbage i Enevældens Tider, og som først efterhaanden til Dels er ændret. Nu tror jeg, det vilde være rigtigt, om vi i det hele kom til en samlet Behandling af vor Understøttelseslovgivning, men derom er der jo for Tiden desværre ikke Tale. Vi har nemlig en ulykkelig Kommission, der har siddet en halv Snes Aar. Medlemmer skifter, Partier skifter, Regeringer skifter, men denne Kommission sidder uforstyrret og virker